

Берислав Благојевић

У ОПРОМАЈЕНОЈ СОБИ

У опромајеној соби тешко се склапа пакт са сном. Зими, кад се остаклица зацакли по влажним наклобученим угловима боје презрелог грожђа и сагњилих смокава, пир вјетра пуни мијехове плућа онеспокојавајућом студени. С прољећа и љети, опет, једва примјетни струј ваздуха микроскопским ковитлацима засипа ноздрве поленским бомбама најразличитијих алергена. Тек, јесен би могла донијети предах. Могла би, да није њене пословичне туробности и мргођења (изненађујуће налик оном дурљивог дјетета) и да је, којим случајем, он један од оних помало сумасишавших плувиофила што на први предзнак хитају ка кишоносним облацима раширених руку. На несрећу, он не воли кишу. Нарочито јесењу, због чијег кашњења пресахле оранице одвајкада пишу жалбе небу. Нарочито не воли јесењу кишу, досадну и хладњикаву, ону за коју никад нема спремне довољно добре ђонове.

У опромајеној соби тешко се склапа пакт са собом. Јер, много пута је на властитој кожи осјетио погрешност прастарог убјеђења да присуство плаховитог кретања ваздуха неизоставно доноси и бистрину мисли. Напротив, његове мисли готово увијек су сирупасто мутне, каљужасте, заточене између узаних зидова од нерјешивих питања. А тамо гдје барем с времена на вријеме нема понеке скромне одгонетке, не постоји ни предуслов за спокој. Зато је немиран и узврпољен у скучености опромајене собе, покаткад махнито се сударајући с големим упитницима густо разастрим и у дужину и у висину, попут непрегазиве прашуме. Стално враћање на животне раскрснице и њихово археолошки детаљно прекопавање силно га умара. Ипак, то га не обесхрабрује да копа изнова, још даље у сјећање, још дубље по прабини прошлости. У тим беспућима могућег а неоствареног, мислио је, мора да се крије кључ су-

новрата. Тамо негдје покушавао је да нађе загубљене узде које је некоћ нехајно испустио, да докаже уплив какве незадрживе више силе којом би оправдао подвирепски менталитет или шепртљавост у тренуцима који ће опростити више-мање све осим чарличаплиновског самосаплитања. У лавиринтима минулог тражио је разлоге за неопростиву неспремност на промјене, за непосједовање генома камелеонске мимикрије у себи. Међутим, сва настојања да пијуком мисли ишчепрка барем неки траг из фосилизованих пустопољина прохујалог увијек су завршавала исто – пропашћу, једнако грандиозно срамном пред њим самим, као што би била и пред препуним колосеумом. Јаловост ових похода у прошлост чини га раздражљивим, располућеним, па час за све криви себе, а час цијели свијет. У једном тренутку, помишља како нигдје није начинио погрешан избор и да сви други треба да носе печате кривице због његове обогаљујуће усамљености и чамотиње. Али, већ након пар краткотрајних сусрета горњег и доњег капка, чини му се како је заправо он тај мрачни принц устукнућа, неупитни шампион у бжежанији од живота. И тако данима, мјесецима, годинама, он није кадар да се смири у себи, да са собом потпише трајно примирје. Није способан чак ни да капитулира, да каже доста је било, не могу и не желим више да се бијем.

У опромајеној соби тешко се склапа пакт са ријечима. Пропух их с ужасавајућом лакоћом разноси као сјеме маслачка, оне непредвидљиво врлудају, премећу и окрећу се наглавачке, мијењају положај и значење. Фразе попут *проћи ће* немају исти смисао за њега у соби као за некога напољу, под отвореним небом спортске арене, у школској клуби или у сепареу хотелске рестаурације. (Без сумње, он је у годинама кад ове ријечи не представљају утјеху, већ изазивају панику и потичу ужасавајућу тјескобу.) Он зна да његово таворење никад неће проћи и да ће само ријечи, изговорене и прећутане, гоњене бјесомучном промајом проћи кроз кључаоницу уз злокобан фијук. Али нигдје неће доспјети. Као што нису стизале ни раније, кад је објашњавао без(д)ушнима, кад их је молио, кад им се правдао. И кад је покушавао да пише писма, као онда кћерки, никако му није полазило за руком да устроји ријечи у какав-такав ред. Зато је збрдаздолисане полуреченице, крњаве одроне ријечи и неповезане фрагменте осјећања редовно гужвао и бацао (у импровизовану кошару од напуклог сталка за кишобране или у скромну четвртасту пећ зависило је од годишњег доба). Схвативши да ријечи под његовом командом више дјелују као миголеће јегуље, него ли равне (убојите?) стријеле, одлучио је да да их што мање користи. На његово немало изненађење, климање главом, слијегане раменима, одмахивање рукама или повремено пргаво показивање средњег прста показали су се као сасма ефикасно средство комуникације. Ства-

рао је слику о себи, постајао је слика. Све више је постајао *онај што скупиља карџионске куџије и дрвене гајбице*, а све мање било шта (или било ко) друго. И све више је живио у сликама и са сликама. Ноћима је зурио у зид опромајене собе од плафона до пода окићен летвицама с гајбица и картонажним комадима који приказују називе држава и врста егзотичног воћа које из њих потиче. Понекад је само тупо и без икаквих примисли буљио у њих, а каткад су му се, ипак, прикрадале маштарије о гологрудим женама са плантажа Доминикане, или о невјероватним еквадорским крајолицима што у видокругу сљубљују плажу и горостасну вулканску купу. Тада, у тим ријетким тренуцима маштања и будног сањарења, накратко га је испуњавала чудна виталност. И само тада је са сигурношћу знао да још није мртав.